

Naturvernforbundet

Sivilombudsmannen
Postboks 3, Sentrum
0101 Oslo

vår ref; 5216

Oslo 11.07.16

Klage på Nærings- og fiskeridepartementets vedtak om ikrafttredelse av forskrift datert 30/6-2016 om å innføre rullerende MTB i fiskeoppdrett

Sak: Den 30/6-2016 vedtok fiskeridepartementet å [innføre Bremnes-modellen i norsk lakse- og ørretoppdrett](#). Rullerende maksimal tillatt biomasse (MTB) gir i korte trekk oppdretterne mulighet til å variere mengde fisk i sjøen gjennom året.

Norske Lakseelver, Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norges Naturvernforbund har kontaktet Fiskeridepartementet og fått beskjed om at det ikke går an å klage på en forskrift som er iverksatt. Klagen rettes derfor Sivilombudsmannen.

Klagen begrunnes med at forskriften bryter med forutsetningene i stortingsmeldingen om forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett ([Meld. St. 16 \(2014 – 2015\)](#)) og Stortingets behandling av denne.

Hele grunnlaget for Stortingsmelding 16 er å skape et rammeverk for forutsigbar og bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. I Regjeringen Solbergs oppsummering av den vedtatte Stortingsmeldingen heter det bl.a. at Stortingsmeldingen skal "*Bidra til forutsigbarhet ved at hva som skal legges til grunn for kapasitetsendring og hvor ofte vurderinger skal gjøres, skal ligge fast over tid.*"

Fiskeriminister Per Sandberg melder i pressemelding fra departementet i forbindelse med innføringen av forskriften at: "*Det er frivillig for oppdretterne å takke ja til tilbudet, og det er derfor ikke mulig å anslå hvor mye vekst dette vil gi. Men samlet vil det kunne gi vekst i prøveperioden.*"

Med andre ord vet ikke regjeringen om forskriften vil gi vekst eller ikke, men de tror det. Det er det motsatte av forutsigbar vekst.

Å skape bærekraftige og forutsigbare rammer for vekst er hele hovedintensjonen med Stortingsmelding 16. Påvirkningen av parasitten lakselus på vill laksefisk er valgt ut som foreløpig eneste indikator som skal regulere MTB i de nye produksjonssonene som kysten skal deles inn i. Et bredt miljø av ulike forskere har slått fast lakselus er en av de to største trusselfaktorene mot vill laksefisk, som både er ustabilisert og ukontrollert.

Fiskeridepartementet melder i pressemelding av 30/6-2016 at det nye forslaget er miljøevaluert. Undertegnede organisasjoner har etterspurt dokumentasjonen som ligger til grunn for denne miljøevalueringen, men fått til svar at dette dokumentet er unntatt offentlighet. Det er altså ikke transparens i prosessen bak et så viktig vedtak av en forskrift med betydelige konsekvenser for vill laksesfisk. Det er derfor viktig å være klar over forskriften som nå er innført, har vært gjenstand for en grundig analyse tidligere: [Regjeringen Stoltenberg sendte 11. oktober 2013 på høring forslag om innføring av rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse \(MTB\) i lakse- og ørretoppdrettsnæringen.](#)

Alternativ 2 i Regjeringen Stoltenbergs forslag er det samme som Sandberg nå har innført gjennom forskrift. Alternativ 2 ble imidlertid møtt med sterk kritikk i en omfattende høringsrunde.

Havforskningsinstituttet, som har det nasjonale ansvaret for å overvåke lakselusas påvirkning på vill laks og sjøørret, uttalte den gangen at "*innføringen av rullerende MTB etter alternativ 2 kan øke utslippene av lakselus om høsten med dagens regulering av lakselus...*".

Flere andre høringsinstanser påpekte det samme, og forslaget ble skrinlagt av Regjeringen Solberg ved daværende fiskeriminister Elisabeth Aspaker den 23/6-2014.

I begrunnelsen til Aspaker heter det at "*I oktober 2013 sendte regjeringen Stoltenberg et forslag om rullerende MTB i lakse- og ørretnæringen på høring. Hensikten var å videreutvikle regimet for å regulere produksjonen slik at tilgangen på råstoff for bearbeidingsindustrien skulle bli jevnere gjennom året. **Den ordningen ville imidlertid ikke fungert sesongutjevne – det er faktisk stor fare for at den ville fungert motsatt. I tillegg ville den gitt en ukontrollert vekst som bieffekt.***"(vår uthevelse).

Regjeringen Solberg påpekte altså i juni 2014 at en slik løsning ville gitt en ukontrollert vekst og skrinla derfor forslaget etter en grundig høringsrunde.

Fiskeriminister Per Sandberg har derfor handlet mot bedre vitende når han innfører en forskrift om rullerende MTB.

Øvrige momenter:

Riksrevisjonen påpekte i 2012 store mangler ved [forvaltningen av norsk oppdrett.](#)

"I arbeidet med å sikre økt vekst i havbruksnæringen har Fiskeri- og kystdepartementet utvidet den maksimalt tillatte produksjonskapasiteten for laksefisk gjennom flere tildelingsrunder siden 1980-tallet. Fram til 2007 ble det i mindre grad utredet og vurdert om det var rom for en miljøtilpasset og bærekraftig utvidelse av produksjonen slik utredningsinstruksen krever. Undersøkelsen viser imidlertid at i forkant av en utvidelse av produksjonsmengden gjennom 65 nye tillatelser til å drive lakseoppdrett i 2009, ble det foretatt en mer omfattende vurdering om en økning i produksjonen var miljømessig forsvarlig. I forbindelse med Fiskeri- og kystdepartementets forslag om å utvide biomassen (mengden fisk) ved eksisterende anlegg i 2010 ble det i tillegg foretatt mer omfattende vurderinger av miljøkonsekvensene. Denne utredningen var dermed mer i tråd med kravene til konsekvensutredning i henhold til utredningsinstruksen." Side 11.

Stortingsmelding 16 må ses i lys av denne kritikken, og som et tiltak for å innføre miljømessige forutsigbare rammer for framtidig vekst, slik Riksrevisjonen etterlyste. Forskriften av 30/6 er en gjeninnføring av ukontrollerbare rammebetingelser, og derfor å se som et brudd på Stortingets vedtak og en gjentakelse av den forvaltningspraksis Riksrevisjonen kritiserte sterkt i 2012.

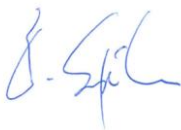
Norske Lakseelver, Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norges Naturvernforbund vil på bakgrunn av dette påklage Nærings- og fiskeridepartementets vedtak, om ikrafttredelse av forskrift datert 30/6-2016 om å innføre rullerende MTB i fiskeoppdrett, til Sivilombudsmannen.

Med vennlig hilsen

Torfinn Evensen

Generalsekretær
Norske Lakseelver

Espen Sjøilen

Generalsekretær
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Maren Esmark

Generalsekretær
Norges naturvernforbund

Kontaktpersoner:

Maren Esmark, Norges Naturvernforbund, me@naturvernforbundet.no, 971 83 379

Torfinn Evensen, Norske Lakseelver, torfinn@lakseelver.no, 450 21 637

Øyvind Fjeldseth, Norges Jeger- og Fiskerforbund, o.f@njff.no, 971 93 287